journal homepage: www.sjfm.ir

Iranian Journal of Forensic Medicine

Iran J Forensic Med. 2021 Sep;27(2):71-76 Volume 27, Issue 2, Summer 2021 Research Article

Knowledge of Women and Girls Complaining of Rape Referred to Babol Forensic Medicine Center About Sexually Transmitted Diseases

Zohreh Khakbazan[1] PhD, Arezu Mehdizadeh[1*] MA, Khadijeh Azimi[2] MA, Mandana Mirmohammadali[1] PhD

[1] Department of Reproductive and Obstetric Health, School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
[2] Department of MPH, School of Health, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

***Correspondence to:** Arezu Mehdizadeh, Email: mehdizadeh.arezu@yahoo.com

ARTICLE INFO

Article history:
Received: June 20, 2021
Accepted: September 12, 2021
Online Published: September 21, 2021

Keywords:
Awareness
sexually transmitted diseases
Sexual assault

HIGHLIGHTS

1. It is suggested that in addition to implementing educational programs or providing training booklets in forensic medicine centers, a suitable place for counseling and testing for sexually transmitted diseases and AIDS should be considered.
2. Producing and broadcasting appropriate television programs is one of the ways to inform young people about sexually transmitted diseases and ways to prevent them from getting them.

ABSTRACT

Introduction: Sexual assault causes significant health complications for victims, including sexually transmitted diseases. The aim of this study was to assess the awareness of women and girls who complain of rape about sexually transmitted diseases, because by recognizing the educational needs of people in the community can help improve the health of the community.

Methods: In this descriptive study, 100 women and girls complaining of rape referred to Babol Forensic Medicine Center were examined in terms of knowledge of the nature and prevention of sexually transmitted diseases. Samples were selected by convenience sampling and the data collection tool was a researcher-made questionnaire whose validity and reliability were confirmed. Data were analyzed by SPSS software.

Results: More than half of the research units (59%) had no knowledge about the nature and method of transmission and prevention of sexually transmitted diseases, 24% had poor knowledge, 7% had moderate knowledge and only 10% had good knowledge.

Conclusion: Considering the importance of prevention of sexually transmitted diseases in rape victims, the necessary education in the field of methods of prevention of sexually transmitted diseases and health care centers, through new and appropriate methods of community culture, should be provided to these people in forensic medicine centers.

How to cite: Khakbazan Z, Mehdizadeh A, Azimi K, Mirmohammadali M. Knowledge of women and girls complaining of rape referred to Babol Forensic Medicine Center about sexually transmitted Diseases Iran J Forensic Med. 2021;27(2):71-6.

[Downloaded from sjfm.ir on 2026-11-02]

Copyright © 2021 The Author(s); Published by Legal Medicine Research Center. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

www.sjfm.ir

مجله
پزشکی قانونی ایران

مرکز تحقیقات پزشکی قانونی

دوره ۲۷، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۰، صفحات ۷۱ تا ۷۶

مقاله پژوهشی

بررسی میزان آگاهی زنان و دختران شاکی از تجاوز جنسی مراجعه‌کننده به مرکز پزشکی قانونی بابل درباره بیماری‌های مقاربتی

زهره خاکبازان[۱] PhD، آرزو مهدی‌زاده[۱*] MA، خدیجه عظیمی[۲] MA، ماندانا میرمحمدعلی[۱] PhD

[۱] استادیار، گروه بهداشت باروری و زایمان، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
[۲] گروه MPH، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

*نویسنده مسئول: آرزو مهدی‌زاده، پست الکترونیک: mehdizadeh.arezu@yahoo.com

اطلاعات مقاله

تاریخچه مقاله:
دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۳۰
پذیرش: ۱۴۰۰/۰۶/۲۱
انتشار برخط: ۱۴۰۰/۰۶/۳۰

واژگان کلیدی:
آگاهی
بیماری‌های مقاربتی
تجاوز جنسی

نکات ویژه

۱. پیشنهاد می‌شود در کنار اجرای برنامه‌های آموزشی یا ارائه جزوه اموزشی در مراکز پزشکی قانونی، مکان مناسبی برای مشاوره و انجام تست‌های ابتلا به بیماری‌های مقاربتی و ایدز در نظر گرفته شود.
۲. تولید و پخش برنامه‌های مناسب تلویزیونی، یکی از راه‌های کسب اطلاع جوانان از بیماری‌های مقاربتی و راه‌های پیشگیری از ابتلا به آنهاست.

چکیده

مقدمه: تجاوز جنسی سبب ایجاد عوارض بهداشتی مهم از جمله بیماری‌های مقاربتی برای قربانیان می‌شود. این مطالعه با هدف سنجش میزان آگاهی زنان و دختران شاکی از تجاوز جنسی درمورد بیماری‌های مقاربتی صورت پذیرفت، زیرا با شناخت نیازهای آموزشی افراد جامعه می‌توان به ارتقای سطح سلامت جامعه کمک کرد.

روش بررسی: در این مطالعه توصیفی ۱۰۰ نفر از زنان و دختران شاکی از تجاوز جنسی مراجعه‌کننده به مرکز پزشکی قانونی بابل از نظر میزان آگاهی از ماهیت و نحوه پیشگیری از بیماری‌های مقاربتی مورد بررسی قرار گرفتند. نمونه‌ها به‌صورت در دسترس انتخاب شدند و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه پژوهشگرساخته بود که اعتبار و روایی آن مورد تایید قرار گرفت. داده‌ها با نرم‌افزار SPSS تحلیل شدند.

یافته‌ها: بیش از نیمی از واحدهای پژوهش (۵۹درصد) هیچ‌گونه آگاهی درخصوص ماهیت و نحوه انتقال و پیشگیری از بیماری‌های مقاربتی نداشتند، ۲۴درصد افراد از آگاهی ضعیف، ۷درصد از آگاهی متوسط و فقط ۱۰درصد افراد از آگاهی مطلوب برخوردار بودند.

نتیجه‌گیری: باتوجه به اهمیت پیشگیری از بیماری‌های مقاربتی در قربانیان تجاوز جنسی، باید در زمینه روش‌های پیشگیری از بیماری‌های مقاربتی و مراکز ارئه‌دهنده خدمات بهداشتی، از طریق روش‌های نوین ومناسب فرهنگ جامعه، آموزش لازم به این افراد در مراکز پزشکی قانونی ارائه شود.

مقدمه

عفونت‌های منتقله از راه جنسی که از طریق انواع روش‌های آمیزش جنسی (آمیزش جنسی دهانی، واژینال، مقعدی) انتقال پیدا می‌یابند، از رایج‌ترین بیماری‌های عفونی عصر حاضر محسوب می‌شوند. شایع‌ترین این عفونت‌ها سوزاک، سفلیس، کلامیدیا، تبخال تناسلی، زگیل تناسلی، HIV، هپاتیت و تریکومونا هستند [۲،۱]. آمارها نشان‌دهنده افزایش کلی شیوع این بیماری‌هاست، به‌طوری که روزانه بیش از یک میلیون نفر به نوعی از این عفونت‌ها مبتلا می‌شوند [۴،۳]. طبق گزارش سازمان بهداشت جهانی شیوع تریکومونا، کلامیدیا، گنوره و سیفلیس به ترتیب ۵، ۴،۲، ۰،۸ و ۰،۵درصد تخمین زده شده است [۵]. طبق آمار سال ۲۰۱۸ شیوع و بروز عفونت‌های منتقله از راه جنسی در آمریکا به ترتیب بیش از ۶۷ میلیون و ۲۶ میلیون نفر بوده است [۶]. اغلب این بیماری‌ها به راحتی

[Downloaded from sjfm.ir on 2026-11-02]

قابل درمان نیستند و عوارض طولانی‌مدت جدی به همراه دارند که می‌تواند شامل عوارض وخیمی چون بیماری‌های التهابی لگن، نازایی، بارداری خارج رحمی، سرطان دستگاه تناسلی [۷] و پیامدهای منفی آن در جنین[۸]، تحمیل بار مالی به افراد و سیستم بهداشتی[۹]، تحمیل بار روانی بر افراد و کاهش کیفیت زندگی جنسی افراد باشد[۱۰]. از طرف دیگر برخی از این بیماری‌ها در افراد دارای علامت نیستند و فرد ناقل بدون آگاهی از وجود بیماری، آنها را به دیگران انتقال می‌دهد. همچنین حتی درصورت وجود علائم، بسیاری از افراد آگاهی چندانی درباره این بیماری و نحوه انتقال آن ندارند و یا اینکه توانایی شناسایی این بیماری را در طرف مقابل ندارند، به همین دلیل به سادگی در معرض این بیماری‌ها قرار می‌گیرند[۱۱].

قربانیان تجاوز جنسی گروهی هستند که به‌طور ویژه در معرض این بیماری قرار دارند. در مطالعه‌ای که توسط مرکز کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها در آمریکا انجام شد، میزان بیماری‌های منتقله از راه جنسی در زنانی که تجربه آزار جنسی داشته‌اند ۱۲/۳درصد گزارش شده است [۱۲]. نتایج مطالعه‌ای در کره جنوبی روی ۱۸۴۳ قربانی تجاوز طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۹ نشان داد که در ۶۰,۲درصد افراد حداقل یک بیماری منتقله از راه جنسی مثبت بوده است [۱۳]. پیشگیری و اقدامات پروفیلاکسی بیماری‌های مقاربتی یکی از نیازهای مهم قربانیان تجاوز جنسی است [۱۴]. با این حال، مطالعات انجام شده در زمینه میزان دریافت مراقبت‌های طبی بعد از تجاوز جنسی نشان می‌دهد کمتر از ۴۰درصد از بازماندگان تجاوز جنسی به دنبال مراقبت‌های بهداشتی می‌روند [۱۵]. باتوجه به اهمیت آگاهی و پیشگیری از بیماری‌های مقاربتی در این گروه پرخطر، این پژوهش با هدف بررسی میزان آگاهی زنان شاکی از تجاوز جنسی درمورد ماهیت و نحوه پیشگیری از بیماری‌های مقاربتی انجام شده است.

روش بررسی

مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی است که بر روی شاکیان تجاوز مراجعه‌کننده به مرکز پزشکی قانونی بابل در سال ۱۳۹۹ انجام شد. نمونه‌گیری به صورت سرشماری از کلیه زنان شاکی تجاوز مراجعه‌کننده طی یک دوره ۶ماهه صورت گرفت. ابزار گردآوری اطلاعات، یک پرسشنامه پژوهشگرساخته شامل دو قسمت اطلاعات دموگرافیک و سوالات مربوط به آگاهی درباره خطر STDها بود. بخش مربوط به آگاهی شامل ۱۳ سوال درباره مهم‌ترین علائم، عوارض، راه‌های انتقال و پیشگیری از بیماری‌های مقاربتی بود که به‌صورت صحیح و غلط علامت زده می‌شد. برای تایید روایی، پس از تنظیم اولیه سوالات پرسشنامه، پژوهشگر آن را در اختیار ۱۰ نفر از اساتید قرار داد و با اعمال نظرات آنان، پرسشنامه نهایی تنظیم شد. همچنین به‌منظور تعیین پایایی، پرسشنامه دو بار توسط ۳۰ زن ۱۵ تا ۵۰ سال تکمیل شد و ضریب آلفای کرونباخ آن ۸۳درصد و قابل قبول تعیین شد.

پژوهشگر پس از اخذ مجوز به مرکز پزشکی قانونی مراجعه کرده و با همکاری پرسنل مرکز پزشکی قانونی بابل و برقراری ارتباط مناسب با شاکیان تجاوز جنسی، پرسشنامه را در اختیار آنان قرار می‌داد. درصورت لزوم پژوهشگر، شاکی را در تکمیل پرسشنامه همراهی می‌کرد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، با استفاده از نرم‌افزار SPSS ویرایش ۲۲ به پاسخ‌های صحیح نمره یک و به پاسخ‌های غلط نمره صفر داده شد، به‌طوری که نمرات، محدوده‌ای از صفر تا ۱۳ را شامل می‌شدند. به منظور ارائه بهتر نتایج، نمرات طبق فرمول تناسب از صفر تا ۲۰ گزارش شد.

یافته‌ها

در مجموع ۱۴۷ زن شاکی تجاوز طی دوره ۶ماهه در مدت نمونه‌گیری به مرکز پزشکی قانونی مراجعه کردند و ۱۰۰ نفر آنان حاضر به شرکت در مطالعه شدند. سن

[Downloaded from sjfm.ir on 2026-11-02]

شـاکیان تجاوز بین ۱۳ تا ۳۳ سـال بـا میانگین ۱۲/۳۲ و انحـراف معیار ۴/۴ بـود. ۸۹درصد شـاکیان مجرد و بقیه متاهـل، مطلقه یا در عقد موقت بودند. ۵۲درصد شـاکیان وضعیـت اقتصادی خود را متوسـط و بقیه بـه طور تقریبا مسـاوی خوب و بد گزارش کردند. تحصیلات ۱۴درصد از شـاکیان راهنمایی و ابتدایی، ۶۴درصد دبیرستان و دیپلم و ۲۲درصد دانشـگاهی بود. میانگین نمره آگاهی شـاکیان از ماهیـت و نحـوه پیشـگیری از بیماری‌هـای مقاربتـی ۴,۸۴(۷,۴±) بود. ۵۹ نفر هیچ آگاهی‌ای در زمینه STDها نداشتند و آگاهی ۲۴درصد، ۷درصد و ۱۰درصد از افراد به ترتیب ضعیف (نمره یک تا ۱۰)، متوسـط (نمره ۱۱ تا ۱۵) و مطلـوب (نمره ۱۶ و بالاتر) بود. در بین سـوالات مربوط به آگاهی، کمترین میزان پاسـخ صحیح در بین واحدهای پژوهش، مربوط به سـوالات عوارض و نحوه پیشـگیری از بیماری‌های مقاربتی و بیشترین میزان پاسخ صحیح مربوط به سوالات راه‌های انتقال بیماری‌های آمیزشی بود.

بحث

باتوجه به یافته‌های این پژوهش، بیش از نیمی از زنان شاکی از تجاوز جنسی از هیچ‌گونه آگاهی درخصوص ماهیت و نحوه انتقال و پیشگیری از بیماری‌های مقاربتی برخوردار نبودند و تنها ۱۰درصد واحدهای پژوهش، اطلاعاتی در حد مطلوب داشتند. اگرچه مطالعه‌ای درخصوص میزان آگاهی قربانیان تجاوز جنسـی درمورد بیماری‌های مقاربتی یافت نشد، اما نتایج مطالعه روی جمعیت‌های مشابه نیز حاکی از آگاهی پایین زنان جوان درباره STDهاسـت. آگاهی ضعیف از STDها توسـط ۸۰درصد از ساکنان موقت گرمخانه‌های شـهر تهران[۱۶]، ۹۱درصـد از زنان در سـن باروری در اندیمشـک[۱۷]،نیمی از زنان متاهـل در بابل[۱۸] اغلب دانشـجویان سـال اول و آخر دانشـگاه‌های ترکیه[۱۹] و حـدود نیمی از نوجوانان در ایتالیا [۲۰] نیز گزارش شـده است. پایین بودن آگاهی نمونه‌های این مطالعه درخصوص بیماری‌های منتقله از راه جنسـی می‌توانـد علل مختلفی داشـته باشـد. باتوجه بـه اینکه آموزش مسـائل مرتبط با بهداشـت جنسـی در مدارس ایران ضعیف اسـت[۲۱] و حدود ۸۰درصد از نمونه‌های مطالعه، تحصیلات دانشگاهی نداشـتند، به‌نظر می‌رسـد تحصیلات پایین یکی از دلایل ضعف آگاهی این افراد در این زمینه باشد. همچنین باتوجه به نتایج پژوهش، اگرچه نمونه‌ها درخصوص راه‌های انتقال بیماری‌های آمیزشـی اطلاعات نسـبتا خوبی داشـتند، اما درباره عوارض و راه‌های پیشگیری از آن کمترین اطلاعات را داشـتند. چنین نتیجه‌ای می‌تواند بیانگر این نکته باشد کـه این افـراد در معرض اطلاعات اولیه قـرار گرفته‌اند اما آموزش موثری در این زمینه صورت نگرفته که آگاهی آنان از همه ابعاد این موضوع به درستی افزایش یابد.

نتیجه‌گیری

ایـن یافته‌ها لـزوم توجـه به امـر آمـوزش درمورد بیماری‌های مقاربتی و راه‌های پیشـگیری از آن و اقدامات بلافاصلـه بعد از تمـاس را مورد تاکید قـرار می‌دهد. این آموزش‌هـا می‌تواند در قالـب جزوات آموزشـی در مراکز پزشـکی قانونی که این افراد برای معاینات مربوطه مراجعه می‌کنند، ارائه شـود. می‌توان با تهیـه و پخش برنامه‌های تلویزیونی مناسب با فرهنگ جامعه، جوانان را برانگیخت تا اطلاعات بیشـتری در زمینه بیماری‌های مقاربتی و راه‌های پیشگیری از آن کسب کنند. همچنین پیشنهاد می‌شود در کنار اجرای برنامه‌های آموزشـی یا ارائه جزوه اموزشـی در مراکز پزشـکی قانونی، مکان مناسبی برای مشاوره و انجام تست‌های ابتلا به بیماری‌های مقاربتی و ایدز در نظر گرفته شـود تا به‌عنوان همکاری بین‌بخشـی بین حوزه بهداشتی و قضایی، گام موثری در زمینه پیشـگیری اولیه و ثانویه از بیماری‌های مقاربتی در بین جوانان برداشته شود.

تشکر و قدردانی: شایسته است از تمامی کارمندان و مسئولان اداره

[Downloaded from sjfm.ir on 2026-11-02]

کل پزشکی قانونی استان مازندران، خصوصاً مرکز پزشکی قانونی بابل که صمیمانه ما را در انجام این پژوهش یاری دادند، تشکر و قدردانی شود.

تأییدیه اخلاقی: علاوه بر اخذ کد اخلاق از کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی تهران به شماره (۹۲/د/۸۲۹/۱۳۰)، پژوهشگر سعی کرد در تمامی مراحل موازین اخلاقی را با توضیح اهداف پژوه و اخذ رضایت آگاهانه، رازداری و ثبت نشدن اطلاعات هویتی رعایت کند. همچنین پس از تکمیل پرسشنامه، پژوهشگر اطلاعات کافی درباره بیماری‌های منتقله از راه جنسی و یک بروشور حاوی اطلاعات جامع در اختیار نمونه‌ها قرار داد و به سوالات و نگرانی‌های آنها پاسخ داد.

تعارض منافع: نویسندگان مقاله هیچگونه تعارض منافعی در انجام این پژوهش ندارند.

سهم نویسندگان: نویسندگان مقاله سهم یکسانی در جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل و نگارش این پژوهش داشتند.

منابع مالی: پژوهش حاضر مورد حمایت دانشگاه علوم پزشکی تهران قرار گرفته است.

References

1. Gross G, Tyring SK, editors. Sexually transmitted infections and sexually transmitted diseases. Springer Science & Business Media; 2011 Aug 19. doi:10. 10.1007/978-3-642-14663-3
2. Berek JS, PJA H. Berek & Novak, s gynecology 15th ed. Tehran: Artin teb. 2012.
3. World Health Organization. Global incidence and prevalence of selected curable sexually transmitted infections-2008: World Health Organization; 2012.
4. Unemo M, Bradshaw CS, Hocking JS, de Vries HJ, Francis SC, Mabey D, et al. Sexually transmitted infections: challenges ahead. Lancet Infect Dis. 2017;17(8):e235-e79. doi:10.1016/S1473-3099(17)30310-9
5. Newman L, Rowley J, Vander Hoorn S, Wijesooriya NS, Unemo M, Low N, et al. Global estimates of the prevalence and incidence of four curable sexually transmitted infections in 2012 based on systematic review and global reporting. PLoS One. 2015;10(12):e0143304. doi:10.1371/journal.pone.0143304
6. Kreisel KM, Spicknall IH, Gargano JW, Lewis FM, Lewis RM, Markowitz LE, et al. Sexually transmitted infections among US women and men: Prevalence and incidence estimates, 2018. Sex Transm Dis. 2021;48(4):208-14. doi:10.1097/OLQ.0000000000001355
7. Barrow RY, Ahmed F, Bolan GA, Workowski KA. Recommendations for providing quality sexually transmitted diseases clinical services, 2020. MMWR Recomm Rep. 2020;68(5):1-20. doi:10.15585/mmwr.rr6805a1
8. Rompalo AM, Ghanem KG. Sexually Transmitted Infections in Men and Women. Principles of Gender-Specific Medicine: Elsevier; 2010. p. 516-30. doi: 10.101016/B978-0-12-374271-1.00046-0
9. Chesson HW, Mayaud P, Aral SO. Sexually Transmitted Infections: Impact and Cost-Effectiveness of Prevention. In: Major Infectious Diseases. 3rd ed. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Washington (DC); 2017. doi:10.15960/978-1-4648-0524-ch10
10. Aral SO. Sexually transmitted diseases: magnitude, determinants and consequences. Int J STD AIDS. 2001;12(4):2115-. doi:10.1258/0956462011922814
11. McMann N, Trout KE. Assessing the knowledge, attitudes, and practices regarding sexually transmitted infections among college students in a rural midwest setting. J Community Health. 2021;46(1):117-26. doi:10.1007/s10900020-00855-3
12. Basile KC, Smith SG, Chen J, Zwald M. Chronic diseases, health conditions, and other impacts associated with rape victimization of US women. J Interpers Violence. 2020:0886260519900335. doi:10.1177/0886260519900335
13. Park JH, Kim N, Shin S, Roh EY, Yoon JH, Park H. Prevalence and correlated factors of sexually transmitted infections among women attending a Korean sexual assault center. J Forensic Leg Med. 2020;71:101935. doi:10.1016/j.jflm.2020.101935
14. Eisinger RW, Erbelding E, Fauci AS. Refocusing research on sexually transmitted infections. J Infect Dis 2020;222(9):143-24. doi:10.1093/infdis/jiz442
15. Short NA, Lechner M, McLean BS, Tungate AS, Black J, Buchanan JA, et al. Health care utilization by women sexual assault survivors after emergency care: Results of a multisite prospective study. Depress Anxiety. 2021;38(1):67-78. doi:10.1002/da.23102
16. Akhtarkhavari T, Naderloo B. The prevalence of risky sexual behaviors and awareness of STDs among temporary residents of homeless shelters in Tehran. Alborz University Medical Journal. 2019;8(3):225-35. doi:10.29252/aums.8.3.225
17. Ostovar M, Nassiriziba F, Taavoni S, Haghani H. Knowledge and attitudes of women towards sexually transmitted diseases and AIDS. Iran Journal of Nursing. 2007;19(48):47-54.
18. Bakhtiari A, Hajian K. Assesment of married women's knowledge and health behaviour about sexually transmitted diseases and their prevention. Journal of Mazandaran University of Medical Sciences. 2004;14(42):909-. [Persian]
19. Gökengin D, Yamazhan T, Özkaya D, Aytuğ S, Ertem E,

[Downloaded from sjfm.ir on 2026-11-02]

Arda B, et al. Sexual knowledge, attitudes, and risk behaviors of students in Turkey. J Sch Health. 2003;73(7):258-63. doi:10.1111/j.1746-1561.2003.tb06575.x
20. Drago F, Ciccarese G, Zangrillo F, Gasparini G, Cogorno L, Riva S, et al. A survey of current knowledge on sexually transmitted diseases and sexual behaviour in Italian adolescents. Int J Environ Res Public Health. 2016;13(4):422. doi:10.3390/ijerph13040422
21. Ledari FM, Tabaghdehi MH, Hajipour L. Sexual health promotion programs in Iran and the world: A systematic review. International Journal of Health Studies. 2017;3(1):30-35.

[Downloaded from sjfm.ir on 2026-11-02]